

ВАЛДИ ТОТЕВ

СПОМЕНИТЕ НА ЕДИН ЩУРЕЦ

ТЕКСТ И СНИМКИ: ИВАН ИВАНОВ

Докато преписвах този разговор, който с Валди направихме през лятото, от пуснатия ми телевизор при всеки репортаж по БТВ за президентските избори в България звучеше неговата песен „Вдигни очи“, която още през 1990 година стана музикален символ на промените в страната ни. Трудно ще ми е да изброя всички неговے хитове като „Футуролог“, „Не умирай“, „Помниш ли“, „Жена“, „Среща с деня“ или „Джени“, които той през годините изпя сам или с най известната българска група на всички времена – „Щурците“.

Трудно ми беше и да реша кои от много-то интересни неща, които изплуваха от спомените и размислите на този много обичан от мен музикант и приятел, да вместя на тези четири страници. Надявам се поне донякъде да съм успял да ви приближа до обаянието на тази изключителна за родната ни популярна музика личност.

Какво правят „Щурците“ в момента?

Аз лично съм на море и се стремя да съм повече под водата, но като цяло групата сме в период на подготовка за честването на 40 години от основаването на „Щурците“ догодина, като планиваме голямо турне и други неща. Аз дойдох в групата девет години по-късно, за мен тази година стават 30 години откакто съм с „Щур-

ците“. Изобщо поводи за празнуване колкото искаш.

40 години, това е една невероятна цифра, може би само „Ролинг Стоунс“, „Ху“ и няколко други групи, които се броят на пръсти, могат да се похвалят с нещо такова и „Щурците“ са между тях.

Скоро свирихме на един фестивал в Ловеч на една сцена с „Назарет“, „Юрая Хийп“, „Суит“, „Смоуки“, „Опус“ и други български състави и се оказа, че „Щурците“ сме най-старата група измежду тях. Само „Юрая Хийп“ малко ни конкурират, но те свирят „само“ от 1968 година.

С какво си обясняваш това дълголетие на „Щурците“, че сте просъществували през времето и продължавате да свирите? Вероятно с това, че заради по-важни цели сме били склонни на компромиси един към друг и основно на постоянството. Постоянството за мен е най-важната движеща сила в природата.

След оттеглянето ви от сцената през 1988 г. ти и Кирил Маричков започнахте да издавате солови албуми. Групата пак се събра за турнето „30 години Щурците“ и после появите ви продължиха да са епизодични. Какъв е статутът на „Щурците“ в момента?

Не бяхме свирели заедно от 1990 до 1997 година, аз бях много по чужбина и в тези години всеки гледаше да се спасява по някакъв начин, а то не беше лесно. Моят начин за измъкване от мизерията, която беше настанала, беше със свирене в Скандинавия. Но ние се разделихме в 1988 г. най-вече заради продължаващите спънки по времето на „перестройката“, когато се прокламираше някаква свобода, а то беше всичко на ужим.

Като вече несъществуваща група, през 1997 година започнахме да се събираме, както си казахме един на друг - по важни поводи, каквото беше 30-годишнината на групата. На другата година, вече по-добре подготвени, направихме допълнително турне и представяване на албума „30 години Щурците“. Оказа се, че нещата през годините, през които не бяхме свирели, са стигнали до едно такова ниво, че никой не прави нищо и се опитва да спечели от нещо. Повечето летни театри бяха занемарени, с изгнили подиуми, без трифазен ток, без огради дори, осем години нищо не се беше случвало в тях, но когато попитахме за наема им, ни казаха никакви баснословни суми. В един момент разбрахме, че всички планове за концерти се оказват невероятнo скъпи. Намане на апаратури, камиони, осветление, хотели, дори полицията, вместо да служи на закона, искаше от нас пари за охрана и пет пари

не даваше за това какво става в града. Младите групи сигурно през това време са се подготвили за това, но за нас беше много шокиращо. Просто беше много тежък период да правиш музика на някакво ниво.

Тогавя получихме покана за концерти във Виена, Будапеща и Братислава, после в Израел, където свирехме за българските евреи в Тел Авив и походите да свирим като група зачестиха. През 2000 година имахме едно много добре уредено турне от 6 концерта в Америка за българите там. Миналата година го повторихме с голям успех и при още по-добри условия заедно с Валя Балканска и Васил Найденов.

Знам, че сте свирили и за българските общности в Испания и Англия.

Да, имахме концерти в Мадрид, в една много голяма дискотека за 2000 души, които ги организираха издателите на тамошния български вестник. Оказа се, че там има страшно много българи, някои дойдоха от 300 километра, за да ни гледат. А в Лондон имахме концерт в една много прочута зала – „Астория тийтър“, в която са свирили „Ролинг Стоунс“ и „U2“ и за нас това беше

едно голямо изживяване. Изненадахме се от много олющеният вид на всичко вътре, Кирил Маричков направо не искаше да поварва, че това е историческото място, за което толкова сме чели и че в тези гримьорни до ден днешен се подготвят за концерти много звезди на рок музиката. Свирехме и за българите в Париж, а миналата година в Женева и Цюрих, където концертите ни, които организира един български търговец на вино, също преминаха много добре

Нямаш ли чувството, че Прага вече много осезателно липсва в списъка на градовете с компактно българско малцинство в чужбина, където още не сте свирили.

Да, много си прав, знаеш сам от колко години го замисляме това заедно с теб и надявам се скоро да го осъществим. Още повече, че догодина имаме такъв голям повод и по време на турнето „40 години Щурците“, ще посетим и Берлин, Братислава, Будапеща, така че следващата ни среща може и да е в Прага.

Искам да се върнем още малко назад във времето, в периода 1990-2002 годи-

на, през който ти издаде четири солови албума, а Кирил Маричков два. Винаги съм си задавал въпроса защо от толкова нови песни не възникна нов албум на „Щурците“?

Много са причините. По рано ние все пак правехме нещата до голяма степен заедно. Вярно, всеки държеше на своето и тропаше с крак как трябва да бъде изпълнена неговата песен, но все пак репетирахме заедно, а и техниката беше такава, че основата на песента я записвахме заедно. Кирил слагаше един метроном и с Жоро първо записвахме баса и барабаните, а ние с Пеци после наслагахме китари и пиано. Но при днешните технически новости всеки започна да записва отделно с програмирани барабани. Но това не пречеше аз да пея в албумите на Кирил и Пеци да запише китарите, както и те да участват в моите албуми.

Били сте в студиото заедно и сте били на една крачка от това да запишете албум на „Щурците“.

Да, така е, но замисълът е бил просто друг.

О друга страна соловите албуми ти дадоха по-добра възможност да се проя-

виш като автор на много нови песни, като „Жена“ и „Петък полунощ“, например, които станаха хитове и спечелиха много награди на конкурси, което, разбира се, не означава, че не си писал и хитове като „Футуролог“ или „Помниш ли“ за „Щурците“.

Наградите ми от конкурси наистина са много, но ще е нескромно да говоря за тях. Имаше един период, в който Иван Лечев и Ивайло Крайчовски, с които свирих заедно в групата „Стари муцуни“, ми викаха на майтап – Валди Наградено-то. Аз преди две години реших вече да не давам песни за конкурси и фестивали, за да не ме намразят много колегите /смее се/. Красимир Гюлмезов срещнал Сашо Димитров, автора на текстовете на повечето мои песни и като разбрал, че няма да участва в Пролетния конкурс на радиото, казал: „Е добре, добре, че и ние да хванем някоя ръка“. (смее се).

Спомена „Стари муцуни“, лично за мен едно много интересно явление в българския рок, прототип на така наречените супер групи в света.

Да, така е, само че с тази разлика, че ние не сме си поставяли никакви цели и амби-

ции пред себе си. Целта беше да си доставяме удоволствие и да не прекъсваме контакта с публиката, когато „Щурците“ и „ФСБ“ престанаха да концертират. Иван Лечев, например, е един от тези изключително талантиливи музиканти, които искат непрекъснато да свирят. Изумявал ме е, когато сме се връщали преуморени след концерт към София и всеки, леко задрямал в колата, казва как му се спи или яде, а той се обляга и казва: „Леле как ми се свири!“

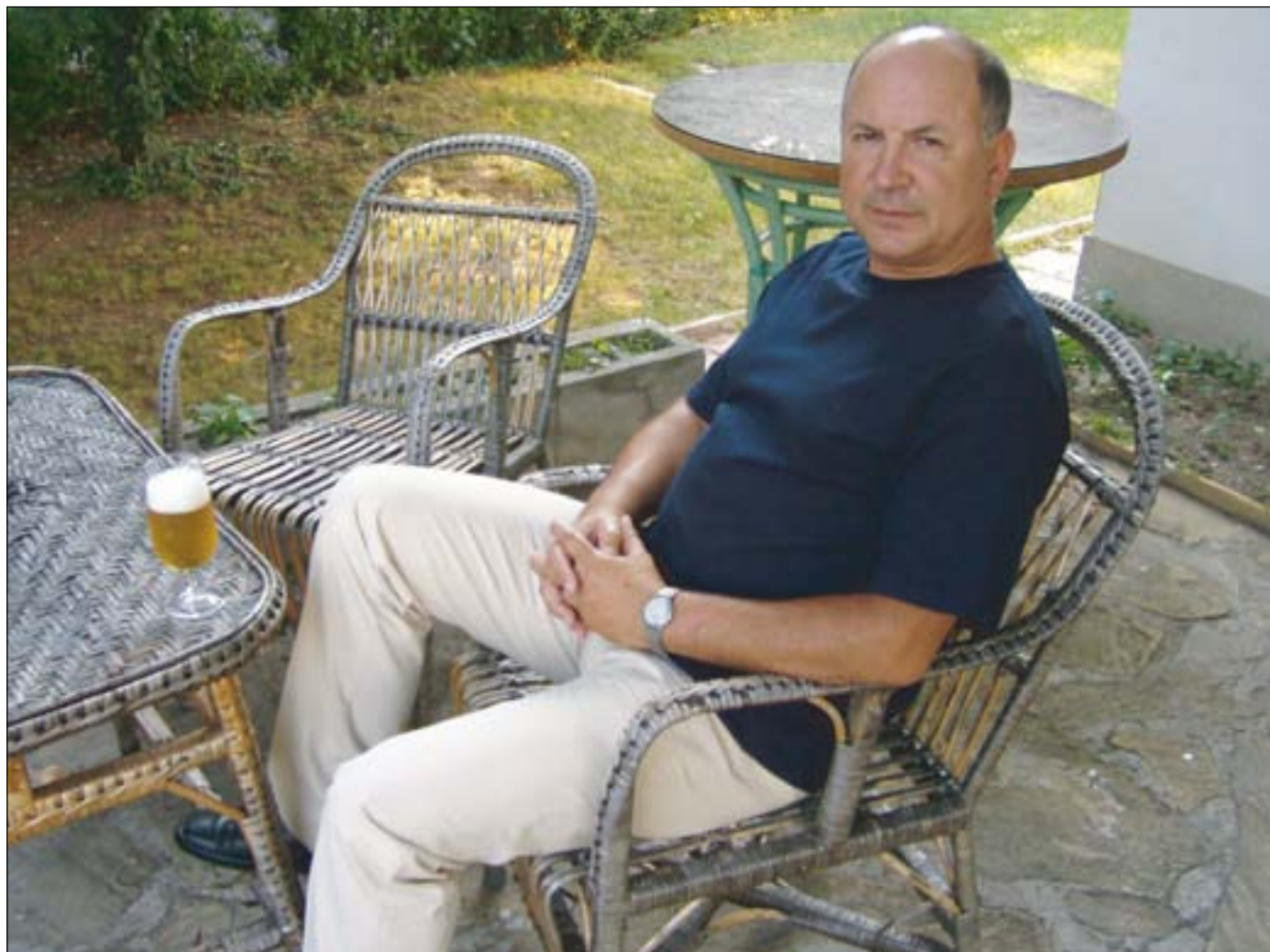
Ти замести в „Стари муцуни“ Георги Минчев, чувстваш ли на сцената нещо по-различно, когато си с Муцуните отколкото с „Щурците“?

Програмата ми със „Стари муцуни“ е много по-тежка, защото само аз пея там. Георги Минчев, който много държеше всички да му казват Гошо, а не Жоро, минимум две години преди да си отиде, ме накара да науча репертоара на групата, за да мога да свиря, когато по някакви причини или Пеци Гюзелев, или Иван Лечев не могат да дойдат за участие. Тогава това не стана, но при записа на албума „Светлината“, вече без бате Гошо, се постаряхме да запазим духа на групата, който той и вдъхна, макар че неговият и моят глас и натюрел са много

различни. Иронията, която имаше в текстовете на бате Гошо, Александър Петров успя да я запази и всички в групата продължаваме да свирих преди всичко за лично удоволствие, а не за да доказваме нещо.

Какви ти са спомените за Георги Минчев, кое е първото нещо, което ти идва наум, като си спомниш за тази ключова за българския рок фигура?

Многого ни срещи. Още преди да започна с „Щурците“ през 1976 г., свирех с него на студентски и новогодишни балове, той много добре правеше парчета на Елвис Пресли и Чък Бери. Сещам се и как пъхна с нас „Бяла тишина“ на турнето „10 години по-късно“ през 1987 г. Той беше един много самотен човек, въпреки че правехме много купони в тях и се събирахме големи компании с много колоритни личности като карикатуриста Георги Чаушев, Вачката Бъндарака, с който Пеци и Киро Маричков са свирели още в Бъндараците (1962-1965 г. Бележка на автора.). Спомням си колко много ми хареса апартамента му, когато му отидохме за първи път на гости с жена ми. Тогава той живееше с една манекенка - Люси, която сега е в Лос Анджелис. Нямахме деца

и изглежда беше малко нещастен във връзките си със жените, нещо, което той взия по много сполучлив начин в песните си. Но бате Гошо беше голям ентузиаст, умееше да запали хората край себе си, да работят с неговата тръпка, макар че от нещо няма да видят и стотинка.

Ти работи в миналото и с една друга голяма личност в родната ни музика – Емил Димитров.

Аз бях тогава в група „Фактор“ и като започнахме с Емил Димитров се преименувахме на „Синьо-белите“. Той дойде да ни прослуша в ДСО „Рила“, където бяхме на щат и свирихме на модни ревюта. Митко Щерев току-що се беше скарал за пореден път с Емил. Той правеше навремето такава еквилибристика. След като запише албум и направеше турне с Лили Иванова, скарваше се с нея и отиваше при Емил Димитров, след което записваше с него албум, скарваше се и се връщаше при Лили Иванова и така този пинг понг няколко пъти. Та, след поредното скарване Емил Димитров търсеше нова група. Одобри ни, започнахме да готвим репертоара му, а той отиде в Париж. Върна се с новия албум на Бари Уайт, който тогава много ме впечатли и с нови дрехи, заради които Националната телевизия тогава прекъснала прякото си предаване от Новогодишната програма, на която свирихме и се е извинила на зрителите за непристойното облекло на Емил Димитров. Можеш ли да си представиш какво е било възможно тогава? Спомням си, че пред нас пъ Лили Иванова с групата си „Маковете“ с художествен ръководител Митко Щерев и аз тогава за първи път свирих на неговия Хамонд орган, с който той много колегиално ми услужил.

Имам много добри и смешни спомени от записването на двойния албум на Емил Димитров през 1974 г. Това беше с един автобус „Шкода“ на дирекция „Музика“ направен като подвижно студио и в него имаше четириканален магнитофон, с който записвахме. Бяхме Марсел Барух на барабаните, Тенко Славов - китара, Весо Тодоров, по-известен като „Кокала“, на баса и аз. И понеже бяхме вече чули звука на въпросния албум на Бари Уайт, а с магнетофона в „Шкодата“ не можехме да докараме кой знай какъв звук, при записите аз или Емил Димитров дублирахме звука на малкото барабанче с уста – чък, чък, за да постигнем по-пластичен звук. Емил Димитров беше много земен и мил човек. Чувствахме го всички като приятел, нямаше нищо звездно в държанието му спрямо когото и да е било. Той беше такава звезда на времето, че можеше да си позволи неща, за които с „Щурците“ не сме си и помисляли. При него беше всичко много свободно и не само в свиренето,

много импровизирахме на сцената. Движещата сила на всички маймунджилъци беше менажерът на Емил - Веселин Андреев. В песента „Шехерезада“ той пускаше един блитц - Емил излизаше с пешкир на главата като от банята, сядаше върху друг на земята и се правеше на шаман, вероятно за да подчертае ориенталския характер на песента. Никога повече не ми се е случвало да стоя в Стара Загора десет дена и да изсвирим двайсет концерта през това време. Свирихме на невероятни места, стига там да има ток – село Ягода, Павел баня.

Вярно ли е, че ви е доплащали хонорарите?

Да, той казваше, че никой не може да бъде по-добре платен от музикантите на Емил Димитров и макар че според тогавашните таблици имаше най високата тарифа и трябваше да получаваме колкото музикантите на Лили Иванова или „Щурците“, той ни доплащаше на всички хонорарите от свои пари, за да станат 35 лева като на тези, които имат солистична категория.

Защо Емил Димитров и други български звезди не можаха да съберат след години плодовете на своя труд и да запазят статута си на звезди, както е навсякаде по света?

Емил Димитров просто нямаше физическата възможност да продължава да бъде на сцената, а в България просто не можеше да се акумулира този успех. Каквото си успял да направиш в момента, въпреки всичките забрани – това е. Навремето имаше твърдо определени правила за заплащане: заслу-

жилият артист - 60 лева към хонорара, народният артист – 100 лева и нямаше мърдане от тези неща. Ако той беше запазил физическата си възможност да прави концерти като Лили Иванова и не се беше сменила системата – той сигурно щеше да получава една добра пенсия и може би щеше да получи един апартамент от Тодор Живков.

Сравнявам позициите на „Щурците“ днес, които са в България група вече на четири поколения, с тези на други водещи групи от бившия соцлагер като „Пудис“, „Омега“, „Олимпик“ и не бих казал, че са същите.

Не можеш да правиш сравнение, защото „Пудис“ свиреха в страна с двайсет милионен пазар и тяхната публика имаше братовчеди и роднини в Западна Германия, където също се продаваха техни албуми. „Омега“ още навремето свиреше като заграваща група в Англия на известни имена и до финансовите и други сфери на популярност, в които те се движеха, ние с „Щурците“ даже не сме се и приближавали.

А това за четирите поколения наши слушатели си прав и то се прояви на концерта, по случай издаването на „Антологията“ на „Щурците“, който записахме и издадохме на DVD. В публиката преобладаваше улегналата публика, но имаше и много млади хора. На нашите концерти това е било винаги. По-добре възпитаните семейства още навремето водеха децата си на наши концерти и те се възпитаха с една по-добра музика (сmee се). ■